

BOSBOUWVOORLICHTING

SEPTEMBER 1997 BIJLAGE

IKC
natuur
beheer

KALENDER VOOR HET TERREINBEHEER

De kalender voor het terreinbeheer is een hulpmiddel voor de beheerder bij het plannen van werkzaamheden en maatregelen. De beheerder zal er niet alles in tegenkomen waarmee hij te maken heeft. Vooral die werkzaamheden en maatregelen zijn opgenomen die van belang zijn voor de instandhouding van de verschillende terreintypen met de diverse functies. De kalender is niet bedoeld om er het voor een bepaalde levensgemeenschap meest gewenste beheer uit af te lezen.

Om het zoeken te vergemakkelijken is een indeling gemaakt in 11 categorieën:

1. bossen;
2. beplantingen buiten bosverband;
3. natte terreinen;
4. griend;
5. heide;
6. grasland;
7. bouwland;
8. fruitbomen;
9. fauna;
10. recreatieve voorzieningen;
11. diverse werkzaamheden.

VERKLARING VAN DE GEBRUIKTE TEKENS

● ◀ ▶

de meest in aanmerking komende perioden voor de uitvoering (onder gemiddelde weersomstandigheden). Hierbij is rekening gehouden met o.a. wettelijke verplichtingen, zoals de Verordening schadelijke dieren in de bosbouw, en met beperkingen vanuit (overige) functies van het terreintype, bijvoorbeeld in de broedtijd.

○ ◄ ►

liever niet in deze perioden uitvoeren. Hierbij gaat het vaak om de begin- en eindperiode van de broedtijd, globaal gesproken de maanden maart respectievelijk juli.

● ○

hele maand

◀ ◄

eerste helft van de maand

▶ ►

tweede helft van de maand

Bij de jacht- en vistijden zijn de wettelijk bepaalde begin- en einddata vermeld.

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

1. BOSSEN**1.1 Aanleg en herbebossing**

reserveren plantsoen	●	●	●					●	●	●	●	●
bestellen plantsoen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
selecteren en uitzetten verjongingsplekken					●	●	●	●	●	●		
afzetten Prunus, Veldiep en Amerikaanse eik + stobbenbehandeling met ammonium-sulfamaat of Roundup (niet bij vorst of regen)	●	●	○				○	●	●	●	●	●
bladbehandeling Prunus met Roundup								➔	●			
maaïen of kneuzen adelaarsvaren					○	○		●	●			
plantklaar maken kapvlakten (klepelen + plantplaatsen maken)	●	●	●					●	●	●	●	●
afroepen plantsoen, gereedmaken inkuilplaats	●	●	●								●	●
onkruidbestrijding en plantplaatsbemesting Populier					●	●						
plantsoenbehandeling tegen Hylobius				●	●							
planten loofhout (Wilg, Eik, Berk tot eind maart)	●	●	●	←								●
planten Populier	●	●	●									
planten Pinussoorten				●	●							
planten Piceasoorten				●	●				➔	●		
planten Lariks		●	●									
planten Douglas, Tsuga, Abies				●	←							
controle opkomst natuurlijke verjonging						●	●	●	●	●	●	
opnemen inboetpercentages								●	●			

1.2 Geïntegreerd beheer gericht op functioneren

selecteren en merken van toekomstbomen in monocultures naaldhout	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
selecteren en merken van toekomstbomen in loofhout of mengingen naald-/loofhout					●	●	●	●	●	●		
bodemverwonding voor natuurlijke verjonging (Pinus in voorjaar)		●	○						●	←		
ringen bomen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
ontrekken/omduwen bomen (let op nesten!)	●	●	●								●	●
terugzetten ongewenste loofboomopslag + eventueel stobbenbehandeling		●	●	○	○	●	●	●				
snoeien Lariks en Douglas (tijdens vegetatieperiode, anders kans op aantasting door Phomopsis)					○	○	●					
snoei loofhout (Berk, Esdoorn en Noot niet in jan.-mei)		●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●
snoei Populier (oudere en de niet-balsemopstanden kunnen eerder in het jaar worden gesnoeid; deze zijn minder vatbaar voor aantastingen door de glasvlinder)								➔	●			

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

1.3 Oogst

kapmelding (op grond van de Boswet) min. 1 maand en max. 1 jaar van tevoren	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
tekenen dunningen, uitzetten coulissen e.d. in naaldhout, meten staand hout	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
tekenen dunningen e.d. in loofhout, meten staand hout	●	●	●						●	●	●	
verkoppen van hout, inschrijvingen (zwaartepunt sept.-maart; geriefhout nov.-dec.)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
dunningen en vellingen in naaldhout, meten liggend hout	●	●	○					●	●	●	●	●
dunningen en vellingen in loofhout, meten liggend hout (zwaartepunt nov.-feb.; Populieren sept.-april)	●	●	○						●	●	●	●
vellen pinushout i.v.m. blauwschimmel	●										●	●
ellen bij aanwezigheid van vleermuisverblijfplaats								➤	●	●		
verkoop kerstbomen en kerstgroen								●	●	●	●	●
oogst kerstbomen en kerstgroen										●	●	●
afzetten hakhout (Berk niet in jan.-apr.)	●	○									●	●

1.4 Bosbescherming

aanvragen ontheffing Verordening Bosschap bestrijding dennenscheerder (pinushout)	●	●	●									
schillen of wateren liggend pinushout i.v.m. dennenscheerder							➤	●	●	←		
schillen of wateren liggend iepenhout i.v.m. iepziekte	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
schillen of wateren liggend picea- en larikshout i.v.m. letterzetter							●	●	●	●	●	
aanvragen ontheffing Verordening Bosschap voor bestrijding insectenplagen in Picea en Lariks	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
bosbrandgevaar (75% van de branden)			●	●	●	●						
controle bepalingen Bosbrandverordening Bosschap	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
controle blusmiddelen	●	●	●	●	●	●	●	●				
leggen vangstammen dennenscheerder				➤	●							
schillen vangstammen dennenscheerder				➤	●							

2. BEPLANTINGEN BUITEN BOSVERBAND

controle beplanting op iepziekte, bacterievuur, watermerkziekte, etc.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
grondbewerking bij aanleg beplantingen (kleigrond nov.-dec.)	●	●	●							●	●	●
plantgatbemesting			●	●								
onkruidbestrijding				●	●	●	●	●				

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

	jan.	febr.	mrt.	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
distelbestrijding					●	●	●					
incidenteel water geven aan boombeplantingen					●	●	●	●				
wegknippen winternesten bastaardsatijnvlinder	●	●	●									
snoeien loofhout (Berk, Esdoorn en Noot niet in periode jan.-mei)	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●
scheren hagen					●	●	●	●				
afzetten hakhout (Berk niet in jan.-apr.)	●	●	○								●	●
Wilgen knotten	●	●	○								●	●
leibomen snoeien	●	●	●	●							●	●
plaatsen boompalen	●	●	●								●	●
plaatsen anti-maaischadepalen	●	●	●	●							●	●
controleren/vervangen anti-maaischadepalen en boompalen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
verwijderen boompalen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

IV]

3. NATTE TERREINEN

opschonen sloten	○	○							➤	●	○	○
schonen en uitbaggeren vijvers, poelen, etc.									➤	●		
maaïen waterplanten									➤	●		
maaïen trilveenkraggen							●	←				
maaïen rietkraggen	●	●									●	●
trekken krabbescheervegetaties										●		
opschonen sprengen, verwijderen van blad	●										●	●
verwijderen opgeweld zand	●										●	●
nieuwe petgaten maken, steken van turf	●	●					●	●	●	●	●	●
maaïen dak- en mattenriet	●	●	○								●	●
maaïen bladriet								●	●	●		
riet planten		●	●	○	○							
bieten oogst							●					
schoonmaken biezenvelden en afvoer	●	●									●	●
biezen planten					●							

4. HAKGRIEND

stekken		●	●									
mechanische onkruidbestrijding							●	●				
hak	●	●	○							●	●	●
ruimen hout	●	●	○							●	●	●

5. HEIDE

maaïen	●	●	○								●	●
branden	●	●									●	●
afplaggen								●	●	○		

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

6. GRASLAND

zaaien gras

● ● ● ←

6.1 Weidevogelgebieden

graslandbewerkingen (rollen, slepen, etc.)

● ◊ → ● ● ●

bemesten met (stal)mest

● ◊ → ●

maaïen

◊ ◊ → ●

inscharen rundvee (in broedtijd: aangepaste
dichtheden en geen jongvee)

● ● ● ● ● ● ←

inscharen schapen (aangepaste dichtheden
in broedtijd)

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

6.2 Botanisch waardevolle graslanden

maaïen blauwgrasland en afvoeren gewas

→ ● ←

maaïen droog schraalland en afvoeren gewas

● ● ←

maaïen droge graslanden op voedselrijke
bodem en afvoeren gewas (eerste en
tweede snede)

◊ ← → ● ←

maaïen ruigtkruidenvegetaties

● ● ●

7. BOUWLAND

ploegen zomergraanakkers

● ● ●

bemesten met stalmest

● ○

zaaien zomergraan

→ ●

ploegen braakland

● ●

ploegen hakvruchtakkers

●

zaaien hakvruchten

●

ploegen wintergraanakkers

●

zaaien wintergraan (gerst 2e helft sept.)

●

oogst granen

→ ●

inzaai groenbemesters op stoppeland

●

oogst hakvruchten

→ ● ● ←

8. FRUITBOMEN

snoei en onderhoud fruitbomen

● ● ○ → ● ●

oogst fruit

● ● ●

9. FAUNA

ophangen roofvogel- en uilenkasten

● ● ● ●

plaatsen nestbeschermers in weidegebieden
runderen (niet toepassen bij paarden en
schapen)

→ ●

schoonmaken nestkasten

● ●

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

	jan.	febr.	mrt.	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
toezicht broedterreinen			●	●	●	●	●					
maatregelen i.v.m. paddentrek			●	●								
verwijderen dode watervogels (botulisme)						●	●	●	●			
restauraties aan monumenten met vleermuispopulaties of uilen								➤	●	●		

9.1 Jacht- en vistijden (wettelijk bepaald)

VI]

edelhart alleen met vergunning GS-Gelderland	●	●							●	●	●	●
		28							1			
hinde en smaldier alleen met vergunning GS-Gelderland	●	●	←						●	●	●	●
			15						1			
kalf alleen met vergunning GS-Gelderland	●	●	●						●	●	●	●
			31						1			
damhart - alleen op aanvraag												
reebok alleen met vergunning					●	●	●	●	●			
									15			
reegeit en reekalf alleen met vergunning	●	●	●									
			15									
wild zwijn (big, overloper, keiler en zeug) alleen met vergunning GS-Gelderland	●							●	●	●	●	●
	31							1				
snoek	●	●					●	●	●	●	●	●
baars, snoekbaars	●	●	●			●	●	●	●	●	●	●
gesloten tot de laatste zaterdag in mei												
barbeel, kopvoorn, serpeling, sneep, winde, vlagzalm	●	●	●			●	●	●	●	●	●	●
beekforel, beekridder, bronforel, zeeforel, zalm				●	●	●	●	●	●			
patrijs									●	●	●	●
									1			31
haas, fazantehen										➤	●	●
										15		31
fazantehaan	●									➤	●	●
	31									15		
wilde eend	●							●	●	●	●	●
	31							15				
meerkoet	●							➤	●	●	●	●
	31							18				
smient, grauwe gans, kolgans, rietgans (m.u.v. kleine rietgans)	●								●	●	●	●
	31								1			
Vlaamse gaai	●	●	●	●				➤	●	●	●	●
				30				15				
houtduif, zwarte kraai, kauw, ekster	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
konijn, vos, verwilderde kat	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

10. RECREatieve VOORZIENINGEN

onderhoud bebording, markeringen, terreinmeubilair, rasters			●	○								
onderhoud wegen (on- en halfverhard), wandel-, fiets- en ruiterspaden			●	○	○							

jan. febr. mrt. april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.

Persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken bij Staatsbosbeheer

Werkzaamheden

	Hoog veiligheidschoeisel met wraetbescherming	Veiligheidschoeisel	Veiligheidsbroek of overall (KWF/CEN-keuring)	Glad afopwerkte rauwsluitende werkkleding	Werkhandschoenen	Veiligheidshelm	Veiligheidsbijl	Gelootsscherm	Gehoorscherming (**)	Veiligheids gordel	Klim / zitgordel
1. Planten											
a. handmatig	●										
b. machinaal	●		●	▲							
2. Bestrijding kruidachtige en licht houtige begroeiing											
a. bosmaaier met slagmes	●		●								
b. klepelmaaier/slagmaaier		●							●	●	
3. Afzetten houtige begroeiing											
a. handzaag		●									
b. slaggereedschap	●				●	●	●	●	●	●	
c. bosmaaier met zaagblad	●				●	●	●	●	●	●	
d. motorkettingzaag	●				●	●	●	●	●	●	
e. klepelmaaier/slagmaaier		●									
4. Versnipperen		●			●	●					
5. Vellen/dunningswerk											
a. slaggereedschap	●				●	●					
b. motorkettingzaag	●				●	●			●	●	
6. Uitsnoeien (gevelde bomen)											
a. bijl	●				●	●					
b. motorkettingzaag	●				●	●			●	●	
7. Opsnoeien (staande bomen)											
a. handgereedschap		●			●	●	●	●			
b. motorhandgereedschap	●				●	●	●	●	●	●	
8. Uitslepen											
a. paard	●				●	●	●	●			
b. trekker met bord		●			●	●	●	●			
c. trekker met lier		●			●	●	●	●			
d. trekker met tang		●			●	●	●	●			
9. Schillen											
a. schilshop	●				●						
b. machinaal		●			●				●		
10. Hout kloven											
a. kloofbijl/-hamer	●				●						
b. machinaal		●			●				●		
11. Maaien											
a. bosmaaier met slagmes	●				●				●	●	
b. bosmaaier met draadsnijkop	●				●				●	●	
c. 2-wielige/1-assige trekker		●			●				●	●	
d. 4-wielige/2-assige trekker		●			●				●	●	
12. Riet binden		●									
13. Boomverzorging											
a. handgereedschap (hand-/stokzaag)											
1. hoogwerker		●			●	●	●	●			●
2. klimlijnen		●			●	●	●	●			
3. ladder		●			●	●	●	●		▲	
b. motorkettingzaag											
1. hoogwerker	●				●	●	●	●	●	●	
2. klimlijnen	●				●	●	●	●	●	●	
3. ladder	●				●	●	●	●	●	●	
4. grondploeg (opruimen)	●				●	●	●	●	●	●	
14. Machinale houtbewerking											
cirkelzaag/vlankbank/freesbank		●						●		●	
15. Metaalbewerking											
slijptol e.d.		●						●		●	
16. Luchtsluitpistolen											
					●			●		●	
17. Gebruik chemische bestrijdingsmiddelen	Is afhankelijk van het middel en de wijze van toepassing. Raadpleeg steeds het etiket!										

● = gebruik bij SBB verplicht

▲ = aanbevolen

* = bij gevaar van vallende voorwerpen is de veiligheidshelm verplicht

** = boven een geluidsniveau van 80 dB (A) is bij SBB gehoorscherming verplicht

VIII]

